

**Západočeská univerzita v Plzni
Ústav umění a designu**

Diplomová práce

**"ŠPERKEM JE VŠE, CO ZA NĚJ
POVAŽUJEME"/V. K. Novák**

Iveta Mulačová

Plzeň 2015

**ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA
V PLZNI**

**Ústav umění a designu
Oddělení designu**

Studijní program Design

Studijní obor Design kovu a šperku

Diplomová práce

**"ŠPERKEM JE VŠE, CO ZA NĚJ
POVAŽUJEME"/V. K. Novák**

..

Iveta Mulačová

Vedoucí práce: [Doc. M.A.](#) Petr Vogel
Oddělení designu
Ústav umění a designu Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2015

OBSAH

1. MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

1.1 Úvod.....	1
1.2 Výběr tématu diplomové práce.....	1
1.3 První semestr.....	1
1.4 Druhý semestr.....	1
1.5 Třetí semestr.....	2
1.6 Čtvrtý semestr.....	2
1.7 Pátý semestr	3

2. TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

2.1 Výběr tématu	4
2.2 Můj pohled na šperk	4
2.3 Přirozený šperk	4
2.4 Vůně partnenera	4
2.5 Tvar šperků	5

3. CÍL PRÁCE

3.1 Můj cíl	7
3.2 Vlastnosti vůně.....	7
3.3 Vonné essence.....	7

4. PROCES PŘÍPRAVY

4.1 Pachová stopa.....	9
4.2 Feromon party.....	9
4.3 Feromon	11
4.4 Feromon – vědecké poznatky	11
4.5 Vědecký experiment 1.....	12
4.6 Vědecký experiment 2	12
4.7 Nestor feromonu.....	13

5. PROCES TVORBY

5.1 Tričko-hlavní material	14
5.2 Inspirace	15

6. TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA A POPIS DÍLA	
6.1 Shrnutí	16
6.2 Tvar	16
6.3 Výplň	16
6.4 Sluchový vjem	16
6.5 Tvar	17
6.6 Barva	17
8. PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR	18
9. SILNÉ STRÁNKY	
9.1 Cenný šperk	19
9.2 Unikát	19
10. SLABÉ STRÁNKY	
10.1 Negativní vnímání vůně	20
10.2 Fetiš	20
10.3 Materiál	21
11. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	22
12. RESUMÉ	23
13. SEZNAM PŘÍLOH	24

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval(a) samostatně a použil(a) jen
uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2015

.....
podpis autora

MÉ DOSAVADNÍ DÍLO V KONTEXTU SPECIALIZACE

Když jsem v roce 2009 na Ústavu umění a designu Západočeské univerzity v Plzni začala studovat obor Design kovu a šperku, neuměla jsem ze zlatnického řemesla nic. Během tří let, kdy jsem se seznamovala s teorií i praxí, jsem šperk postupně začala vnímat novým způsobem. Při realizaci mých tvůrčích nápadů mi pomohly zvláště technologické znalosti.

Úspěšně jsem dokončila bakalářské studium a poté jsem se rozhodla pokračovat dále ve stejném oboru v Magisterském studiu, jelikož mě šperk začal opravdu naplňovat. Studium však nebylo stejné. Událo se hodně zásadních změn, které ovlivnily můj další vývoj na Fakultě umění a designu Ladislava Sutnara. Bohužel pro nás, během mého studia nás navždy opustil Prof. akad. sochař Vratislav Karel Novák, což pro mě znamenalo velkou ztrátu. Byl pro mě nejen velkým vzorem a inspirací, ale byl to velice osobitý člověk, kterého ani nelze nahradit. Další velkou změnou, která se odehrála, bylo dokončení stavby nové budovy naší školy. Tato budova nám přinesla nové možnosti a více prostoru. Tyto změny nemůžu opomenout, jelikož si myslím, že mě zásadně ovlivnily v mé tříleté tvorbě na této škole.

V prvním semestru jsme měli vlastní zvolené téma. Moje vytvořená kolekce se jmenovala „Gamestones“. Tento soubor šperků navazovala na princip, který jsem vytvořila již dříve a v němž jsem také chtěla dál pokračovat - princip pohyblivého zasazení kamene do šperku. Díky tomu, kamenem projde více světla, proto více září a třpytí se. Celý šperk se pohybuje, díky kinetické energii, která se samovolně tvoří při chůzi. Tato kolekce obsahuje náhrdelník a tři brože.

Tématem pro letní semestr bylo „Cestování vzduchem“.

V mojí práci jsem se snažila zachytit a poté i zafixovat právě to, co cestuje vzduchem. Na různých místech po Praze jsem zavěšovala sítě zhruba na týden, kam jsem se posléze vrátila a vyměnila za novou a takto několik týdnů. Místa, která jsem vybrala, byla pro mě důležitá a zároveň zajímavá svou vyhlídkou na okolní prostředí.

První místo pro svou tvorbu jsem si zvolila Modřany. Žije tam zbytek mé rodiny. Druhé bylo Divoká Šárka, rodiště mé blízké přítelkyně, která mi byla v tu dobu nejbližší osobou. Zde jsme zažili nespočet krásných chvil a zážitků, které nás velice sblížily. Experimentovala jsem s různými roztoky, za účelem přivábení a zachycení hmyzu. Vítr byl štětcem a smítka prachu barvou mého plátna.

Na základě zadání klauzurní práce ve třetím semestru s tématem Architektura v Plzni jsem vytvořila soubor broží inspirované třemi budovami, které mě v Plzni nejvíce oslovovaly – Parkovací dům Rychtářka, Divadlo Alfa a Zimní stadion. Tyto budovy nepatří mezi nejvýznamnější plzeňské památky, avšak vybrala jsem si je právě pro jejich členitou a nevšední moderní fasádu, kterou jsem posléze zpracovala na plochy nebo linie. Pro každou budovu jsou vytvořené tři brože. Dvě z nich znázorňují pouze určité pole budovy bez linií – půdorys a perspektivní pohled na rohu budovy. A třetí z nich znázorňuje liniemi členitost fasády. Jako materiál jsem zvolila alpakový drát, který jsem poté patinovala. Takto černě zbarvený kov přesně znázorňuje linie budovy. Pro bílé plochy budov jsem zvolila na vzduchu schnoucí hlínu. Obtiskla jsem povrch budov – země, po které chodíme před budovou, která je také součástí budovy, a samotný povrch konkrétní architektury. Samozřejmě jsem se snažila otisknout nejzajímavější detail.

Ve čtvrtém semestru jsem na téma „Kámen“ vytvořila kolekci šperků „Krystaly“. Náš výstup měl být vyroben převážně z kamene. Pro mě to bylo poprvé, co jsem se dostala do styku s opracováním kamene. Za materiál k práci jsem si zvolila sádrovec nebo-li selenit. Patří mezi kameny na nižší stupnici tvrdosti a má velice zajímavou opalizující barvu. Pro mou práci byly inspirací surové krystaly drahých kamenů, tak jak se nacházejí v přírodě. Kámen jsem štěpila na menší části a posléze spojovala intuitivně do celku, abych vytvořila při jeho nošení dojem, že kámen krystalizuje přímo na těle.

Svou poslední práci v pátém semestru na téma „Krása kolem i v nás“ jsem se nechala inspirovat vraky ztroskotaných lodí na moři. Vraký sami o sobě jsou velice zajímavé. Je to v podstatě jedno z mála splynutí přírody a lidského objektu. Abych šperkům dala podobu ztroskotaných lodí, úmyslně jsem materiál ničila a posléze kombinovala kovový plech spolu s rostlinami, houbami a pískem, abych dosáhla výsledného vzhledu.

TÉMA A DŮVOD JEHO VOLBY

Tématem pro svou diplomovou práci jsem si zvolila výrok Prof. akad. sochaře Vratislava Nováka „Šperkem je vše, co za něj považujeme.“ Toto téma mě velice oslovilo nejenom tím, že je to výrok člověka, který mě vedl ve studiu skoro pět let, ale také je to velice otevřené téma, které nám naskytuje nekonečně mnoho možností.

Donutilo mě to zamyslet se nad tím, co pro mě takový šperk znamená. Je to v podstatě určitá věc nebo předmět, který člověk nosí u sebe nebo s sebou. Většinou je to předmět, který má pro nositele určitou hodnotu. Já osobně mám více v oblibě šperky, které mají hlubší myšlenku a které proto nazývám šperky s duší. Můžeme říci, že se utvoří pouto mezi člověkem a předmětem. Předmět se stane určitou jeho součástí.

Druhá moje myšlenka, kterou jsem si přála do práce vnést, byla poukázat na něco přirozeného, co je člověku blízké, a přesto individuální. Určitou věc, kterou každý nosí. To, co mne napadlo jako první, byla věc, která je součástí všeho - vůně. Uvědomila jsem si, že každý má svoji osobitou vůni. Mně konkrétně moc lidé nevoní. Když jsem přemýšlela nad tím, kdo mi vlastně voní a ke komu bych si dokonce i chtěla přičichnout, zjistila jsem, že existuje pouze jeden takový člověk, a tím je můj partner. Vůně lidi přitahuje nebo odpuzuje. Partneri by si měli navzájem vonět. Je to velice intimní pouto, aniž by si to člověk uvědomoval. O tom se budu ještě později zmiňovat ve své práci.

Přemýšlením nad vůni partnera jsem si uvědomila, co pro mě jeho vůně vlastně znamená. První myšlenka, která se mi vybaví, je samozřejmě to, že mě velice přitahuje. Jinak bychom spolu určitě ani nebyli. Miluju chvíle, kdy spolu jen tak ležíme v posteli. Buďto se probouzíme nebo usínáme v objetí či blízko u sebe. Podle mě se jedná o nejintimnější okamžik, který může u dvou lidí nastat. Další věc je jakýsi pocit bezpečí. Nemá postavu profesionálního sportovce věnujícího se bojovým sportům a umění sebeobranu, ale po jeho boku se mi rozhodně lépe usíná. Přirozený pocit, který má mít partnerka u svého partnera. Pak jsem si vybavila, že když jsem přespávala pár nocí v týdnu v Plzni, brávala jsem si sebou jeho tričko na spaní. Spal v něm několik dnů, tudíž absorbovalo jeho vůni a pach. V Plzni jsem si ho položila vedle polštáře. Takto jsem si podvědomě vyvolala pocit, že spím u nás doma vedle něho. Rozhodně se mi spalo o dost lépe, protože jsem měla ten pocit bezpečí. Pociť, že spím na místě, které mám nejraději. Jako svou diplomovou práci jsem chtěla vytvořit objekty, kterými si ho budu připomínat. Budou vonět jako on. Pomyslně zachytím jeho přirozený šperk a vytvořím formu, tak aby splňovala hlavní podstatu a myšlenku šperku pro mě. Bude to můj talisman, když se mi bude stýskat. Bude to kousek jeho samotného.

Když jsem přemýšlela nad formou, jakou by měl mít předmět takového charakteru, uvědomila jsem si, že to nemůže být šperk, který člověk běžně může nosit. Jeho hlavní vlastnost, pach, by se vytratil. A zároveň je to tak intimní věc, že bez soukromí ztrácí svůj hlavní smysl. Zároveň jsem nemohla opomenout, že jeho vůně mi připomíná právě ty zmíněné chvíle a situace strávené společně v posteli. Možná právě proto moje objekty / šperky jsou

polštářkového charakteru. Mohou připomínat malé pupeny na stromě, které mohou zároveň evokovat poupata jako symbol rozkvétající lásky nebo nějaké mikro částičky pohybující se vzduchem, které můžeme nosem nasát. Chtěla jsem šperk pro sebe s jeho vůní, abych se mohla do předmětu vnořit a relaxovat. Jelikož se i poslední dobou cítím hodně ve stresu, bylo pro mě zároveň důležité si udělat takový šperk, který mě dostane do harmonie a při jeho nošení se uklidní moje mysl.

CÍL PRÁCE

Cílem mé diplomové práce bylo vytvořit šperk, který není pouze dekoračním předmětem k dennímu nošení. Většina mých prací, které vznikly ve škole, byla zaměřena tak, aby právě splňovala převážně tyto podmínky. Další důležitou součástí mých starších prací bylo, aby se na pohled šperk líbil. Mou hlavní podmínkou bylo, že šperk se má líbit. Ale každý má jiný vkus a co jednomu se líbí, nemusí se líbit druhému. V mém finálním výstupu jsem se chtěla od těchto věcí oprostit a jít mnohem více do hloubky. Najít hlavní podstatu, nitro a ne pouze dekorativní předmět.

Vůně sama o sobě je velice ošemetná věc. Je to věc nestálá věc, která postupně vyprchává. Jak rychle vonná látka vyprchá, záleží její na těkavosti. Na každého působí jinak. Jedna látka může někomu krásně vonět a druhému může extrémně zapáchat. Samozřejmě v tom hraje velké množství faktorů např. pohlaví, věk, nálada, zdravotní stav, etc. Možná právě proto jsem si zvolila tento směr, kterým chci svou práci zaměřit.

Vonné esence mohou i zdravotně pomáhat. Můj prvotní nápad bylo se zaměřit na aromaterapii. Mě samotnou toto téma velice zajímá. Věřím tomu, že určitá směs dokáže pomoci při nemoci díky vlastnostem, které mají např. desinfekce vzduchu, aby se bakterie a viry přestaly dál přenášet. Stimulují náš organismus. Jednotlivé vůně nás dokáží nabudit nebo naopak utlumit. Různými kombinacemi vůní se můžeme stimulovat, jak sami potřebujeme. Nejpozitivnější je naprostá přirozenost, pokud se jedná o čisté rostlinné esence. Přírodní látky, které nám pomáhají, a zároveň je do sebe dostáváme jednoduše dýcháním. Samozřejmě první nápady se ne vždy nakonec zrealizují. I já se vydala po vůni mající

nakonec, ale hlubší, než jsem původně zamýšlela. Po vůni, která není jenom vůní, ale je i jakýmsi omámením, závislostí a může se stát u někoho i posedlostí.

PROCES PŘÍPRAVY

Můj proces přípravy spočíval převážně průzkumem, jak by bylo možné lidský pach zafixovat. Nakonec mě přesvědčil proces postupu policie při vyšetřování a jako nejvhodnější variantu pro svou práci si zvolila pach zachovaný v nošeném oblečení.

Každý člověk jako tzv. zdroj tělesného pachu, zanechává na místech, kde přebýval pachové stopy. Vědeckým zkoumáním bylo zjištěno, že tělesný pach jednotlivce se vyznačuje specifickými vlastnostmi. K vzniku pachových stop dochází ulpěním drobných částíček kůže, potu či jiných lidských výměšků na předměty, jichž se osoba dotkne.¹ Při vyšetřování policie snímá otisky pachovým snímačem (atarexová látka bílé barvy), do něž se menší předměty zabalí. Potřebná doba snímání otisku pachové stopy střední intensity je 30 min. Gáza s pachovou stopou se poté ukládá do čisté, sterilizované zavařovací sklenice vzduchotěsně uzavřené víkem.² Takové pachové stopy jsou určeny pro cvičené psy, kteří pomáhají při vyšetřování. Trvanlivost pachové stopy v pachových konzervách je asi jeden rok. Po tomto zjištění jsem sama usoudila, že se nechci zabývat technikou a procesem, jak takovou vůni uskladnit a uchovat pokud možno na co nejdelší dobu. Je zřejmé, že postupem času vůně stejně vyprchá.

Během přípravy jsem narazila na zajímavou seznamku, která v jádru spočívá v podobné myšlence. Jedná se o Feromon party, kde hledáte partnera podle toho, jak vám voní, protože to je, ač se vám to nemusí na první pohled zdát, velice důležité. Tato

¹ <http://www.epravo.cz/top/clanky/pachova-stop-a-jako-dukaz-v-trestnim-rizeni-20647.html>, vyhledáno dne 9. dubna 2015

² <http://www.epravo.cz/top/clanky/pachova-stop-a-jako-dukaz-v-trestnim-rizeni-20647.html>, vyhledáno dne 9. dubna 2015

seznamovací akce, kterou vymyslela Judith Prays³ pro nezadané lidi se dostala i k nám do České republiky. Tento způsob seznamování se stal obrovským hitem v USA, později se tímto způsobem začali seznamovat i lidé ve Velké Británii a i zde je to oblíbená seznamka všech nezadaných. Podmínkou pro to, abyste se mohli zúčastnit je, že si seženete bavlněné tričko. Budete v něm spát po dobu tří nocí a potom s tímto tričkem vyrazíte na párty. Důležité však je, že se účastník nesmí navonět a nesmíte použít žádný deodorant. Nepoužívají se ani žádné přípravky před spaním, protože by to mohlo konečný výsledek velmi ovlivnit. Pokud se tedy budete chystat na feromon párty, tak se pouze umyjte, nejlépe neparfemovaným sprchovým gelem a poté ulehněte do postele. Chemie je, ať už chceme nebo ne, velmi důležitým faktorem při seznamování. Pokud vám někdo voní, je to známka toho, že vás dotyčný přitahuje. Na party dorazíte s tímto tričkem, které se vloží do pytlíku. Lidé je potom na akci očichávají a vybírají si podle toho svého partnera. Muži čichají k tričkům dámským a ženy naopak k tričkům pánským.⁴ Feromon party se zakládá na faktu, že vás někdo podvědomě přitahuje právě proto, že vám voní jeho tělesný pach. Zajímavé také je, že vědci dokázali, že si podle pachu vybíráte svůj protějšek. Ženy si vyberou muže, který má úplně jinou vůni než ony samy. Zřejmě si tímto způsobem také vyčichají pro ně toho nejlepšího samce pro zplazení potomstva.⁵ Podle českého gynekologa Mudr. Radima Uzla jsou nám pachově prostě nejpříjemnější ti, kteří jsou nám geneticky nejbližší. Proto nám taky příliš moc nevoní vlastní sourozenci, co se týče sexuální

³ <http://www.pheromoneparties.com/>, vyhledáno dne 2. dubna 2015

⁴ <http://okouzli.cz/zajimavosti/co-je-to-feromon-party/>, vyhledáno dne 2. dubna 2015

⁵ <http://www.femina.cz/magazin/sex-a-vztahy/vyzkousejte-feromon-party-nejnovejsi-zpusob-seznamovani.html>, vyhledáno dne 2. dubna 2015

atraktivity.⁶

Důležitá součást mé práce je v podstatě feromon. Feromon (z řec. pherein–přenášet a hormon–stimulovat) je nejčastější definován jako substance vylučovaná jedním jedincem a přijímaná druhým stejného druhu. Tato substance dává podnět k určité reakci. Feromony jsou tak látky vytvářené tělem a šíří se za účelem vnitrodruhové komunikace. Jedná se o přírodní chemické látky, které produkují nejenom lidé, ale taky např. zvířata. Na rozdíl od běžných vůní je ale nelze zaznamenat čichovými žlázami v nose, ale orgánem ležícím na patře u ústí nosní a ústní dutiny tzv. Jakobsonův orgán.

Čichové vjemy nás ovlivňují z velké části podvědomě a v tom spočívá zdroj jejich moci či naopak radosti, kterou nám způsobují. Jinak voní ženy, jinak voní muži. Slabý lidský čich odsuzuje lidi k tomu, aby naše čichová komunikace nebyla příliš rozšířená. Neznačkujeme si svá teritoria ani nedáváme ostatním signály o blížícím se nebezpečí. Jedna důležitá oblast nám ale přeci jen zůstala – chemie mezi jednotlivými lidmi a zejména mezi pohlavími. Jak už tomu ale bývá, cesta k objevu účinných látek nebyla přímá. Látky zvané androsterony byly nejdříve objeveny u prasat. K tomu, aby bachyně začala šílet láskou a nastavovala své tělo do pozic vhodných k páření, jí stačí zachytit pouze několik molekul těchto steroidů. Později se však zjistilo, že tyto látky lze nalézt i v lidském potu, moči i slinách. Mnohem větší koncentraci mají muži než ženy. Stále se vedou spory, jakou mají tyto látky u lidí skutečnou funkci. „Když se vědce zeptáte, zda lidé dokážou dopravovat nějaký typ sociálního signálu skrze svou tělesnou vůni, 99,9 % vám odpoví, že

⁶ <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10805121298-gejzir/215562235000011>,
vyhledáno dne 2. dubna 2015

ano. Když se jich ale zeptáte, zda existují feromony i u lidí, odpovědí vám, že to nebylo prokázáno,“ shrnuje celý problém neuropsycholog Johan Lundstrom, jedna z předních světových kapacit pro výzkum lidských feromonů. Tento vědec je však ohledně výzkumu optimistický a věří, že existenci funkčních lidských feromonů se dříve nebo později podaří prokázat.

Díky podrobným výzkumům vychází postupně najevo, že čichem si lidé dokážou předat více, než si vědci dříve mysleli. Vůně lidského těla má však okolo 2000 různých složek. Na vědce proto čeká ještě velmi mnoho práce, než pochopí, které z nich jsou skutečně významné. Postupně pomalu již přicházejí první vlaštovky. Jednou z nejnovějších oblastí výzkumu jsou látky, které vylučuje naše tělo při pocitu strachu. Těmto výzkumům se věnuje především Američanka Denisa Chenová a Australanka Kerstin Ackerlová. Podle záběrů obou z výzkumnic je lidský strach také nakažlivý. Obě promítaly skupině žen několik hororů za sebou. Poté nechaly jinou skupinku žen, aby hodnotily jejich propocená trička. Ženy poté, co očichávaly propocená trička, vykazovaly vyšší hladinu stresových hormonů.

Očichávání propocených triček je oblíbenou metodou vědců, kteří se právě čichem zabývají. Jeden ze slavných tričkových experimentů prováděl také švýcarský biolog Claus Wedekind. Podle něj lidský pachový podpis dokáže předat informaci i o genetické variabilitě. Je známo, že co největší podíl genetické variability je pro populaci organismů stejného druhu prospěšný, ale někdy také nezbytný. Důležitá je např. variabilita v jednotlivých složkách imunitního systému, neboť vybavuje organismy k tomu, aby odolaly širšímu spektru potenciálních parazitů. Wedekindův tričkový

experiment tedy prokázal v podstatě stejnou věc, kterou již v roce 1979 objevil tým Japonce Yamazakiho u myší. Samice myší, stejně jako lidé po čichu poznají, jaké geny nese jejich partner. Když se příliš podobají jejich vlastním, zdvořile samcovu nabídku k páření odmítnou.

Nestorem výzkumu lidských feromonů je David Berliner, původně profesor anatomie na univerzitě v Salt Lake City. Věnoval se zde výzkumu vlastností látek, které pocházely z povrchu lidského těla. Jednou nechal ve své laboratoři otevřenou dózičku s extraktem z lidské kůže. K jeho překvapení najednou začal pociťovat uvolnění a zlepšení nálady. Jedno bylo pro něj však zvláštní. Extrakt byl při běžném očichání prakticky bez zápachu. Hlavní čichový orgán nebyl schopen nic zaregistrovat a hlavní podezření padlo na tajemný Jakobsonův orgán. Kdyby se podařilo objevit chemickou podstatu těchto látek, dal by se tento objev zpeněžit. Proto odešel z univerzity a založil si hned dvě soukromé firmy, které se věnují výzkumu chemické podstaty lidských feromonů. I když se vomeroferiny, jak začal látkám na bázi steroidů říkat, podařilo docela dobře izolovat, jejich výzkum zatím nepřinesl výsledky.⁷

⁷ <http://21stoleti.cz/2009/03/19/tajemstvi-cichu-co-o-nas-prozradi-nase-vune/>,
vyhledáno dne 23. dubna 2015

PROCES TVORBY

Před samotnou tvorbou diplomové práce jsem hledala inspiraci u světových šperkařů. Nikdy předtím jsem ve své práci nepracovala s textilem a ani jsem ho nekombinovala s ostatními materiály.

Samozřejmě v umělecké tvorbě textil nepatří mezi neobvyklé materiály. Šperk je kolikrát s fashion designem tak propojený, proto se nejedná o inovativní materiál. Já jsem zatím neměla příležitost a ani možná odvahu vyzkoušet takový materiál. Dalším faktem, který hrál také velkou roli, bylo jak takové tričko zpracovat, tak abych zachovala jeho podstatu. Chtěla jsem ho rozdělit na menší části, ale zároveň bylo důležité, aby látka zůstala stále tričkem. Nechtěla jsem dělat razantní zásah a předělat tak původní formu. Mým cílem bylo docílit toho, aby na první pohled nebylo poznat, o co se jedná, avšak po bližším zkoumání určité detaily donutí diváka přemýšlet, co za běžnou věc to může být a poznají to.

Nechala jsem se inspirovat několika umělci. Mezi mé hlavní inspirační zdroje patří umělkyně Elinor de Spoelberch. Pochází z Belgie a její tvorbu tvoří převážně textilie. Zaujal mě náhrdelník, který vyrobila. Šperk tvoří kombinace zvrásněné látky, která je omotaná jakousi šňůrou. Nedokážu přesně definovat, jestli se jedná o provázek, bavlnu či nit. Bohužel jsem nenašla žádné informace jak o ní, tak o její tvorbě, což je velká škoda. Myslím si, že kdybych věděla ještě její záměr práce, možná by mě to víc obohatilo a třeba by mě to posunulo i nějakým jiným směrem. S největší pravděpodobností, proč mě zaujal tento náhrdelník, bylo to, že mi to ihned připomnělo onošené zmuchlané tričko mého partnera. Líbila se mi kombinace tmavé látky a světlého provázku. Utvořilo to jakýsi

kontrast, důraz a zároveň napětí. Ihned mi to vnučilo myšlenku, jak by měla má diplomová práce vypadat. Přesně ta forma, kterou jsem hledala. Nenásilné splynutí trička s jiným materiálem, tak abych vytvořila šperk. Během tvoření jsem pak narazila ještě na jednu španělskou umělkyni. Její spojení textilu a šperku je na pohled hodně podobné tomu mému. Tvoří pomocí „bondage“ neboli svazováním menších a větších polštářků. V její práci hraje velkou roli textilie, obzvláště různé vzory a barvy. Z látek z kterých tvoří číší typická španělská barevnost.

TECHNOLOGICKÁ SPECIFIKA A POPIS DÍLA

Výstup mé diplomové práce tvoří několik předmětů, které jsou něčím mezi objektem a šperkem. Tato kolekce, jak se několikrát ve své práci zmiňuji, je určená pro mé potřeby. Má být talismanem, kdy se mnou partner není. Jeho pach mi má připomínat ty nejintimnější společně strávené chvíle.

Materiál k jeho vyhotovení jsem zvolila trička, které několik dní nosil, jak už jsem se zmiňovala výše. Aby vznikly jakési polštářky, vyplňovala jsem je polystyrenovými kuličkami. Kuličky mají samozřejmě chemický zápach, který by mohl narušovat hlavní vůni, o která hraje nejvýznamnější roli. Do kuliček jsem umístila obaly od mýdla a parfému, které denně používá. Kuličkám jsem tím způsobem zakryla jejich chemickou vůni a nahradila ho jeho parfémovou vůni. Nepřekrývá však jeho vůni. Naopak se skládá přesně ze směsi vůní, které na něm miluji.

Kuličky mají také určité vlastnosti, kvůli kterým jsem si je zvolila jako výplňovou část svých šperků. To co mě na tomto materiálu nejvíce baví, je jeho pohyblivost. Díky tomu je věc foremá a pohyblivá a proto ji lze mačkat. Ideální právě pro výplň polštářů. Dalším z pozitiv, je jeho váha. Patří totiž mezi velice lehké materiály. Posledním a nejdůležitějším důvodem byl jeho zvuk.

Chtěla jsem vytvořit předmět, který mě bude uklidňovat. A proč ne všemi smysly zároveň - hmatem, jak už jsem zmínila jeho foremnost, tak zvukem. Zvuk polystyrenových kuliček mě uklidňuje. Je to takové příjemné šustění. Když se s tím „mazlím“, koncentruje mě to díky tomu přímo na ten příjemný pocit, který si chci vyvolat. Soustředím se přímo na své nitro a související pocity. Tento zvuk mi zároveň připomíná šustění peřin v posteli. Vyvolává to ve mě

partnerovo převrácení se v posteli, když se probouzí.

K vytvoření členitého povrchu objektu jsem používala nit. Přišlo mi to jako nejpřirozenější spojení – z velkého množství nití je vytvořená textilie. Nechtěla jsem předmět narušit jiným materiálem. Jednotlivé bubliny jsem tvořila podle své intuice a vlastního citění. Je to práce, která vychází z niterních pocitů, myšlenek a vzpomínek. Proto nemůže mít forma, kterou objekt má, nějaký pravidelný řád či souměrnost.

Každý vnímá vůně jinak. Jsou to naše vzpomínky, které se nám při určitých vůních vybaví. Díky svým pocitům se může pokusit přiřadit barvy k určitým vůním. Já vůni svého partnera vidím několika barvami – zemitá, hnědošedá, šedá, bílá, olivová, písková. Tyto barvy často nosí doma. Možná to je právě ten důvod, proč mi voní právě takovými barvami. Proto jsem zvolila takovou barevnost mé kolekce. Chtěla jsem, aby mi ho objekty, co možná nejvíce pocitově připomínali. Chtěla jsem ho připomenout více smysly – čichem, hmatem, sluch, zrakem.

PŘÍNOS PRÁCE PRO DANÝ OBOR

Je těžké posoudit, jestli má práce je pro někoho přínosná, jelikož se jedná o šperk určený mně samotné. Myslím si, že každý šperk, který má svou myšlenku nebo význam, je obohacující pro tento obor. Něčí práce může někomu vnuknout nový nápad. O to víc si cením děl, které mají hlubokou myšlenku. Donutí to diváka k zamyšlení a popřípadě k zhodnocení vlastní situace. Vždy může něčí práce někoho inspirovat. Naopak to může i ukázat jiný odlišný pohled na věc. Jsme individuální jedinci, kteří mají odlišné potřeby a názory. Každá práce, která přiměje k zamyšlení, je podle mého názoru vždy přínosná.

SILNÉ STRÁNKY

Silnou stránka mé práce je určitě myšlenka, kterou tyto šperky mají. Chtěla jsem stvořit šperk, který má smysl. Hlavně pro mě. Zároveň jsem si přála obohatit šperkařské pozadí o neobvyklý šperk. Myslím si, že svým výstupem bourám jakousi pomyslnou hranici. I když se jedná o šperk, neslouží jako dekorační prvek. Pro někoho to může patřit mezi slabé stránky této práce, jelikož se může zdát, že nesplňuje hlavní podmínku. Každá žena však vlastní krásný šperk, který má velkou hodnotu pro ni, bohužel ho nenosí nebo pouze zřídka. Ani já nejsem výjimkou. K mým osmnáctinám jsem dostala od mé matky prsten. Byl po její matce, která jí umřela, když jí bylo šest let. Je to šperk s příběhem. Když ho později dostala od babičky, ta jí vyprávěla, jak k němu jejich rodina přišla. Samozřejmě tento příběh byl převyprávěn i mě a já ho jednou možná převyprávím své dceři. V podstatě je to předmět, který má velkou cenu, a proto je pečlivě uschován. Pro mě mají šperky z mé diplomové práce podobnou cenu. Proto to nehodnotím jako jejich slabou stránku práce, ale naopak jako silnou. Jsou to šperky, které mám u sebe uschované.

Jako další silnou stránku práce vnímám to, že každý kus je naprostý originál. Je nemožné udělat naprostou stejnou kopii, proto je to unikát.

SLABÉ STRÁNKY

Mezi slabé stránky mé diplomové práce musím určitě zařadit skutečnost, že nemusí každému vonět. Tato kolekce byla vytvořena a přizpůsobená mě. Proto je to velice individuální šperk. K tomu samozřejmě patří to, že vyjadřuje něco velice intimního. Intimní vztah dvou určitých lidí. Což je samozřejmě velice ošemetná záležitost. Každý takové vyjádření nemusí ocenit a naopak ho to může naprosto odradit. Takové vyjádření může i někdo špatně pochopit. Místo jakéhosi projevu lásky a vyjádření nejbližší intimity dvou lidí to může někdo pochopit jako určitý fetiš a posedlost člověka člověkem. Každému se líbí různé věci, proto každý nemusí pochopit moje vyjádření citů v našem vztahu s přítelem. Je pravda, že když jsem se o své práci s někým bavila nebo ji konzultovala, většina lidí se na to nejdřív dívala jako na něco nechutného až zvráceného. Každého zarazil fakt, že chci dobrovolně čuchat něčí pach, ne-li se s takovým předmětem mazlit a mít pro to určitou slabost. Když jsem jim nastínila hlavní záměr, proč něco takového tvořím a jakou to má myšlenku, pochopili to. Přestali mě brát jako člověka, který trpí erotickým zaměřením na určité druhy předmětů či na jisté části těla a onanuje s nimi, neboli jak se mu odborně říká – jako fetišistu.⁸ Uvědomili si, že je to naprosto přirozená věc, protože nehodlám očichávat cizí pachy ale pouze ten jeden. Pach neboli vůni, která mi voní nejvíce a zároveň vyvolává pocit, který mě uklidňuje.

Všechno zlé, je k něčemu dobré. Zároveň mě tato negativní reakce okolí na mou práci přivedl na název pro tuto kolekci. Když

⁸ <http://www.sexus.cz/fetisismus-nejcastejsi-sexualni-uchylka?page=3>, vyhledáno dne 9. dubna 2015

jsem hledala, co přesně fetišismus znamená, narazila jsem na původ slova fetiš. Slovo fetiš pochází z portugalského výrazu - fetico. Označuje umělecký artefakt se symbolickým erotickým významem. Tento artefakt byl jakýsi kultovní objekt, který byl zbožňován a uctíván. Leckdy mu byly připisovány nadpřirozené schopnosti a v mnoha primitivních náboženstvích byl uctíván jako modla.⁹ Moje práce není modla, ale řekla bych, že název Fetico ho z větší části vystihuje.

Další slabou stránku práce nemohu opomenout, že svou hlavní vlastnost a podstatě tu nejdůležitější část, postupem času ztratí. Jeho pach se bohužel časem z objektů vytratí, tudíž nebudou vonět. Ztratí svůj hlavní záměr. Až se tak stane, ráda bych jim jejich vůni opět navrátila. Budu je balit do použitých triček, aby pojmuli zpět vůni mého parnera. Nebude to sice to samé, ale mohlo by to pomoci prodloužit účelnost objektu.

Mezi další slabší stránku práce můžeme také brát neodolnost materiálu, který jsem při práci použila. Textilie patří sice mezi vcelku odolné materiály, bohužel častým nošením se povrch textilu mění. Ztrácí svou barvu a tvar. Otázkou však je, zda to lze považovat za chybu. Pokud bychom srovnávali tuto práci s klasickým šperkem, který je vyroben např. ze zlata či stříbra, můžeme opravdu tento šperk považovat za nekvalitní. Dnes však překonáváme hranice a zkoušíme stále nové materiály. Není už pro nás nejdůležitější, aby šperk dlouho vydržel, ale aby byl pokud možno pro nás co nejzajímavější. Je možné, že právě to je jeden z důvodů, proč nám často nezáleží na odolnosti šperku. Žijeme okamžikem, proto je pro nás důležitá především současnost.

⁹ http://cs.wikipedia.org/wiki/Sexu%C3%A1ln%C3%AD_feti%C5%A1ismus, vyhledáno dne 9. dubna 2015

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Internetové zdroje:

1. <http://www.pinterest.com/>, vyhledáno dne 20. února 2015
2. <http://www.klimt02.net/>, vyhledáno dne 20. února 2015
3. <http://www.epravo.cz/top/clanky/pachova-stopa-jako-dukaz-v-trestnim-rizeni-20647.html>, vyhledáno dne 9. dubna 2015
4. <http://www.pheromoneparties.com/>, vyhledáno dne 2. dubna 2015
5. <http://okouzli.cz/zajimavosti/co-je-to-feromon-party/>, vyhledáno dne 2. dubna 2015
6. <http://www.femina.cz/magazin/sex-a-vztahy/vyzkousejte-feromon-party-nejnovejsi-zpusob-seznamovani.html>, vyhledáno dne 2. dubna 2015
7. <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10805121298-gejzir/215562235000011>, vyhledáno dne 2. dubna 2015
8. <http://21stoleti.cz/2009/03/19/tajemstvi-cichu-co-o-nas-prozradi-nase-vune/>, vyhledáno dne 23. dubna 2015
9. <http://www.sexus.cz/fetisismus-nejcastejsi-sexualni-uchylka?page=3>, vyhledáno dne 9. dubna 2015
10. <http://www.sexus.cz/fetisismus-nejcastejsi-sexualni-uchylka?page=3>, vyhledáno dne 9. dubna 2015

RESUMÉ

The name of my Diploma thesis became from professor Vratislav Karel Novák „The jewellery is everything, we consider it to be“. On this topic I was created many things which are jewellery and objects. The Main point of my work is an aroma. The aroma can take as an invisible jewel. My first opinion was to take these ideas like an aromatherapy. But during the process I changed my mind and I started to work on the human sense of smell. I chose a smell of my boyfriend for my Diploma work. He is the only one person who is smell really nice to me and one who I always want to smell it.

When I have not slept at our home I used to took his T- shirt for sleeping with me. But I took shirt which he used for couple times. His smell of shirt made me felt good and made me felt like I am with him. When I can smell the shirt I immediately can recognized the time when we spent time together in the bed (to fall asleep and woken).

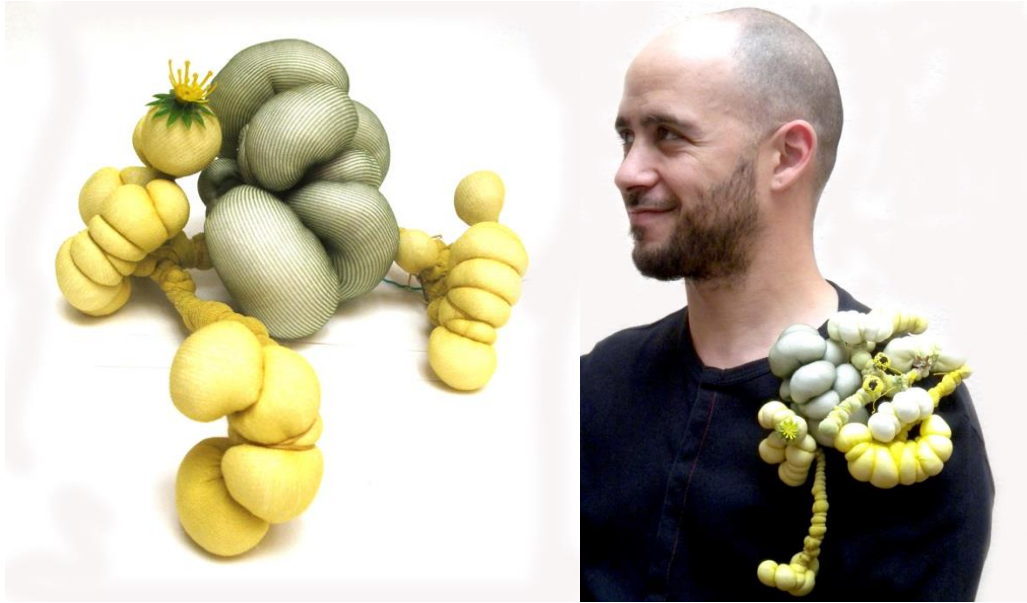
These moments are more intimate and the most important things of two people which can exist. He was wearing the shirts which I used as a main material. So I could catch most of his aroma.

I was created jewel which would have an intimate meaning of two people. I grabbed his natural jewel and gave it form such that exactly fit my needs. I wanted to create a talisman which makes me more comfortable.

SEZNAM OBRAZOVÝCH PŘÍLOH

SEZNAM PŘÍLOH

1. Inspirace
2. Feromon party
3. Feromon party
4. Zabalená trička, aby neztratili vůni
5. Výroba
6. Výroba
7. Výroba
8. Výroba
9. Spojování
10. Šperk
11. Šperk
12. Šperk
13. Šperk
14. Šperk
15. Šperk
16. Šperk
17. Šperk

Obr. č.
1. Inspirace

Obr. č.
2. Feromon party

Obr. č.
3. Feromon party

Obr. č.
4. Zabalená trička, aby neztratil

i vůni
Obr. č.

5. Výroba

Obr. č.

6. Výroba

Obr. č.
7. Výroba

Obr. č.
8. Výroba

Obr. č.
9. Výroba

Obr. č.
9. Spojování

Obr. č.
10. Šperk

Obr. č.
11. Šperk

Obr. č.
12. Šperk

Obr. č.
9. Šperk

Obr. č.
10. Šperk

Obr. č.
11. Šperk

Obr. č.
12. Šperk

Obr. č.
13. Šperk

Obr. č.
14. Šperk

Obr. č.
15. Šperk

Obr. č.
16. Šperk

Obr. č.
17. Šperk